

Hur Israel undviker ICC:s jurisdiktion

Vad händer om Internationella brottmålsdomstolen (ICC), som har till uppgift att åtala världens värsta brott, är maktlös mot en nations listiga undanflykter? Israel har förvandlat ICC:s princip om komplementaritet till en sköld, som hindrar oberoende utredningar med skenutredningar. Denna essä avslöjar hur Israel utnyttjar denna rättsliga lucka, upprätthåller ett dubbelt rättssystem som gynnar våldsamma bosättare framför förtryckta palestinier och lutar sig mot amerikanska sanktioner – som lamslår ICC-domare via SWIFT, Mastercard/Visa och flygförbudslistor. Massakrerna på Hind Rajab och paramedicinare i Rafah visar djupet av denna strategi och kräver akuta internationella åtgärder.

Utnyttjande av komplementaritetsprincipen

ICC:s princip om komplementaritet, inskriven i artikel 17 i Romstadgan, tillåter ingripande endast när en stat är "ovillig eller oförmögen" att genuint åtala brott inom sin jurisdiktion. Israel utnyttjar cyniskt denna bestämmelse genom att genomföra ytliga interna utredningar som fungerar som en fasad för att motverka ICC:s tillsyn. Massakern på Hind Rajab i januari 2024 och massakern på paramedicinare i Rafah den 23 mars 2025 exemplifierar denna taktik. I fallet Hind Rajab förnekade IDF initialt all inblandning och hävdade att inga trupper befann sig nära platsen där en 6-årig flicka och hennes familj dödades av pansarvagnseld, och en ambulans som skickades för att rädda dem förstördes, vilket dödade två paramedicinare. Först efter videobevis och oberoende utredningar av Forensic Architecture bevisade att en IDF-pansarvagn var ansvarig erkände IDF "misstag", men inga straffrättsliga åtal följde – endast en preliminär granskning frikände soldaterna från fel. På liknande sätt hävdade IDF felaktigt i Rafah-massakern att humanitära fordon var "miss-tänkta" och kopplade till Hamas, vilket dödade 15 hjälparbetare, inklusive PRCS- och FN-personal, i en attack i avrättningstil. Videobevis motbevisade senare denna berättelse, vilket tvingade IDF att erkänna fel, men utredningen den 20 april 2025 avslutades med endast konstateranden om "yrkesmässigt missförhållande", där en biträdande befälhavare avlägsnades och en annan disciplinerades utan straffrättsligt ansvar.

Dessa utredningar är varken oberoende eller rigorösa, de förlitar sig på självbetjänande vittnesmål från soldater medan bevis från offer och människorättsrapporter avfärdas. IDF:s mönster – att inleda 47 utredningar efter Gazakriget 2008–2009 med mindre än 1 % åtal – understryker dess ovilja att genuint åtala. Israel ifrågasätter också ICC:s auktoritet och bestrider Palestinas statsstatus trots dess anslutning till Romstadgan 2015, en ståndpunkt som avvisades av Förundersökningskammaren I den 21 november 2024, när den bekräftade jurisdiktionen och utfärdade arresteringsorder för Netanyahu och Gallant. De senaste amerikanska sanktionerna mot ICC-domare, tillkännagivna den 5 juni 2025 av utrikesminister Marco Rubio, förvärrar denna undanflykt. Dessa åtgärder riktar sig mot domarna Solomy Balungi Bossa, Luz del Carmen Ibáñez Carranza, Reine Adelaide Sophie Alapini Gansou och Beti Hohler, och blockerar amerikanska tillgångar och inför reseförbud, vilket sannolikt fryser deras bankkonton via SWIFT-nätverket och suspenderar

Mastercard/Visa-tjänster, som sett med åklagaren Khans störda tillgång. Detta amerikanska stöd, rotat i suveränitetsanspråk, fördröjer ICC-förfaranden och befäster Israels undanflykt som ett avsiktligt missbruk av komplementaritet för att undvika rättvisa för dokumenterade grymheter.

Olika rättsliga standarder: Palestinier kontra våldsamma bosättare

Israels rättssystem fungerar som ett förtrycksinstrument, genom att införa ett dubbelt rättsligt regime som bryter mot mandatet i Fjärde Genèvekonventionen om lika skydd i ockuperade territorier. Palestinier, inklusive barn så unga som 12 år, utsätts för ett militariserat rättssystem som bestraffar mindre förseelser som stenkastning med drakoniska åtgärder. Defense for Children Palestine rapporterar att 500–700 barn hålls fängslade årligen, och utsätts för våld, isolering och framtvingade bekännelser utan juridisk representation, som dokumenterats i Human Rights Watchs rapport från 2015 om övergrepp från säkerhetsstyrkor. År 2022 hölls 137 barn fängslade, och 2023 såg en dödlig ökning, inklusive prickskyttmord på minderåriga, enligt The Guardians avslöjande 2024. Dessa fall resulterar ofta i fängelse, i strid med konventionen om barnets rättigheter.

I skarp kontrast verkar våldsamma israeliska bosättare – över 700 000 på Västbanken – under civilrätt, och åtnjuter straffrihet för landstöld och attacker. B'Tselems rapport från 2021, "Ett regim av judisk överhöghet", beskriver hur bosättare, beväpnade och stödda av IDF:s utposter, tar över mer än 50 % av Västbankens mark genom mordbränder, misshandel och mord. Mordbranden i Duma 2015, som dödade en palestinsk familj, ledde till att en bosättare dömdes efter år av förseningar, medan andra undvek rättvisa. Addameers rapport från 2023 bekräftar att militärdomstolar utesluter bosättare, som drar nytta av milda civila förfaranden eller inga alls, med Högsta domstolen som godkänner landkonfiskationer som "säkerhetsåtgärder". Denna skillnad befäster ett system av rasdominans, ett klart brott mot Romstadgans definition av apartheid.

Fallstudier: Massakrerna på Hind Rajab och paramedicinare i Rafah

Massakrerna på Hind Rajab och paramedicinare i Rafah är fördömande illustrationer av Israels undanflyktstaktik. I januari 2024 dödades Hind, en 6-årig flicka, och hennes familj av IDF:s pansarvagnseld i Gaza City, och ett räddningsförsök med ambulans attackerades också, vilket dödade paramedicinarna Yousef Zeino och Ahmed al-Madhoun. IDF ljög och hävdade att inga trupper var närvarande, tills Forensic Architectures utredning 2024, understödd av video- och ljudbevis, bevisade motsatsen och visade att pansarvagnen sköt från 13–23 meters avstånd. Inga straffrättsliga åtal följde – soldaterna frikändes under förvändning av "yrkesmässigt missförhållande". På liknande sätt såg attacken i Rafah den 23 mars 2025 15 hjälparbetare, inklusive PRCS- och FN-personal, avrättas i en attack mot ambulanser och ett FN-fordon. IDF hävdade felaktigt kopplingar till Hamas, men videobevis från en paramedicinares telefon avslöjade lögnen, och visade fordon under beskjutning med tända ljus. Utredningen den 20 april 2025 fann endast "yrkesmässiga misslyckanden", avlägsnade en biträdande befälhavare utan straffrättsligt ansvar, trots att obduktioner bekräftade avsiktliga mord.

Dessa fall belyser Israels mönster: Ijuga tills obestridliga bevis framkommer, sedan genomföra skenutredningar för att frikänna förövarna, och utnyttja komplementaritet för att blockera ICC:s jurisdiktion. USA:s sanktioner mot ICC-domare, som stör deras finansiella och reseförmåga, förstärker denna straffrihet ytterligare och gör domstolen maktlös att agera.

Rättslig grund och internationella implikationer

Israels handlingar bryter mot Apartheidkonventionen och Romstadgan, som definierar apartheid som systematiskt förtryck av en rasgrupp över en annan. Rapporter från Human Rights Watch 2021 och Amnesty International 2022 drar slutsatsen att Israels politik uppfyller denna tröskel, med hänvisning till diskriminerande lagar, rörelsebegränsningar och mord. FN:s särskilda rapportör bekräftade 2022 apartheid i ockuperade territorier, en slutsats som Israel avfärdar som politisk. ICC:s oförmåga att upphäva dessa skenutredningar – trots arresteringsorderna 2024 – förvärras av USA:s sanktioner. SWIFT-nätverket, under amerikansk jurisdiktion, tvingar globala banker att frysa domares konton, medan Mastercard/Visa suspenderar kredittjänster och placering på flygförbudslistor begränsar resor, som sett i fallet med Khan. ICC och FN fördömer detta som ett angrepp på rättvisan, med EU som föreslår en blockeringsstadga, men Israels undanflykt består.

Israels undvikande av ICC:s jurisdiktion är en beräknad strategi, som missbrukar komplementaritet för att upprätthålla ett tvåskiktat rättssystem som förtrycker palestinier samtidigt som det skyddar bosättare och soldater. Massakrerna på Hind Rajab och i Rafah, med deras avslöjade lögnar och frikännande av skuld, tillsammans med USA:s sanktioner som lamslår ICC-domare, är obestridliga bevis på detta regim. Det internationella samfundet måste agera – kräva oberoende utredningar, införa motsanktioner och verkställa ICC:s arresteringsorder – för att demontera denna apartheidliknande struktur och leverera rättvisa till offren.